

Sobota

Uredništvo in upravništvo Kranj, Bleiweisova 7 — Čekovni račun št. 17.497 — Rokopisi se ne vračajo
Izhaja vsako soboto — Naročnina mesečno Din 4.—, četrtletno Din 12.—, polletno Din 23.—, celoletno Din 45.— — Inserati po tarifi

Leto II.

Kranj, 2. aprila 1938

Štev. 14.

Kaj pričakujemo?

Naš list je v Sloveniji v vrsti oni redkih listov, ki povdarja ogroženo svobodo slovenskega naroda. Vsak Slovenec ve in čuti, na kaki točki Slovenci stojimo. In najbrž ve, da treba nekaj napraviti.

Morda mislijo nekateri, da Slovenci ne moremo izgubiti ničesar več, da smo na tleh, da je vseeno, kdo je naš gospodar, da nima smisla, upirati se. To mnenje je zelo, zelo zmotno. Danes še posedujemo stvar, ki je dosti vredna: mir. Če to izgubimo, nas čaka huda usoda; vojna, lakota in smrt bi zavladala na Slovenskem. So pa še druge stvari, ki so vredne truda in borbe: jezik, kultura, šole, domača knjiga, možnost gospodarskega napredka. Spomnimo se, da je na Baskiškem prepovedano govoriti po uradih in javnih prostorih baskiško, da Bask nima mesta v državni službi, da ne more biti profesor, ne oficir, da je lahko samo težak v pristanišču, poljski delavec ali pa rudar. Da so baskiške šole zaprte, da se listi in knjige ne tiskajo v domačem jeziku, da za podrti hišo, ustreljenega očeta ali poteptano njivo ni nadomestka ne odškodnine. Pa se spomnimo še dalje, ko se je neki nemški oficir l. 1917. bahal pokojnemu župniku O. na Gorenjskem, da bodo Nemci po zmagoviti vojni preselili nekaj stotisoč ljudi s Kranjskega v Galicijo — radi nemškega mostu na Adrijo.

Ni se treba spomniti ničesar več, sedaj vemo, kaj lahko še izgubimo! S ponosom se spominjamo Slovencev, ki so šli kot prostovoljci v balkansko vojno. Ponosni smo na naše fante, vojake Sokole, Orle, delavce, kmetje, učitelje, vse, ki so l. 1918 šli braniti slovensko Koroško.

Kaj hočemo? Kaj pričakujemo?

Vse sile našega naroda se morajo zbrati na programu in osnovi, ki je kaj enostavna: Mi Slovenci, skupno z bratskimi narodi države za mir, za svobodo, za nedotakljivost jugoslovanskih meja.

Začeti je treba s kulturno, gospodarsko in politično obrambo naroda. Toda ali imamo upanje, da se bodo vse različne sile slovenskega naroda zbrale? Na zgoraj navedenih primerih vidimo, da so možnosti. Mali narodi se uče pri velikih narodih, od njih privzemajo pridobitve znanosti, tehnike, umetnosti. Pred tedni je bila Francija postavljena na razpolje: ali mir ali vojna; ali zavezništvo z miroljubnimi državami ali dogovor z napadalci za nove vojne. V francoskem parlamentu so vstajali govorniki od republikanske unije, radikalov do socialistov in komunistov in vsak je povdaril: „Mi Francozi... domovina... svoboda... mir... demokracija... obramba... naša armada“. Učimo se pri tem!

Praktične začetke tega dela vidimo v tem, da se začne z večjim kulturnim delom: da bo iz slovenskih krajev odmevala slovenska pesem; da društva dvignejo svoje članstvo in aktivnost, da bodo prirejale igre, izlete, itd.; da v šoli mladina spozna položaj svojega naroda; da se bolj podpre slovensko knjigo.

In še dalje: da pazimo, kdo kupuje slovenske kmetije in vinograde, kdo kupuje hotele, vile in hiše, kdo hoče imeti tovarne, gozdove itd. Za vsak košček se brigajmo, da ga ohranimo sebi, posebno ob mejah. Tega mi reče ne zmoremo vsega. Zato kličemo vse one, ki jim svobodna država ni postranska stvar. Prav nič se ne zanašamo na ona podjetja, ki so gnezda tuje, hitlerjevske propagande, pač pa na ona, ki bi lahko izgubile trg, morda tudi imetje, ali bi morali celo bežati.

K predlogu o spremembah obrt. zakona

Ministrstvo za trgovino, obrt in industrijo je izdelalo novelo k zakonu o obrtih iz l. 1931. in jo poslalo v pregled vsem združenjem in društvom. Iz obrtniških krogov smo prejeli:

1. Izdelani predlog popravilja in izpolnjuje zakon o obrtih precej površno. Navajamo za primer samo nedoslednost §§ 209 in 345, ki v predlogu ni omenjena. § 209. odst. 2 pravi: „Prisilne organizacije službodavcev in službojemnikov ne smejo sklepati kolektivnih pogodb“. § 345. 2 odst. pa odreja: „Za strokovne prisilne organizacije službodavcev in službojemnikov, ki so sklenile kolektivno pogodbo, se postavljajo v razsodniške odbore člani dotičnih strok teh organizacij“. Podobnih slučajev je v zakonu še nekaj.

2. V predlogu novele smo mogli zapaziti nadaljevanje favorizacije industrije. Medtem, ko se za osnovanje rokodelskega in trgovskega obrta zahteva na ducate osebnih pogojev, za osnovanje industrijskega obrta ni osebnih omejitev in pogojev. Isto smo zapazili tudi v §§, ki zadevajo odpiranje in zapiranje lokalov (§ 91).

3. Obrtniki smo pričakovali, da bo novelizacija obrtnega zakona prinesla popravke in dopolnila v našo korist, ki so nujno potrebna. Novela pa daje nekaj ugodnosti samo glede strokovnega pouka vajencev. V poglavju o ugodnostih za povzdigo delavnosti v državi (§§ 196 do 205) so izvedene nekatere dopolnitve, ki določenejšo zaščitijo koristi domače industrije. Pogrešamo pa v teh §§ sleherni besedo o ugodnostih za obrtnike posebno, niti nismo v 7 letih izvajanja obrtnega zakona mogli opaziti, da bi se te odredbe za obrt kaj upoštevale.

4. Glede § 1. odst. ki določa izjemo, da državna podjetja in podjetja državnih in javno pravnih ustanov ne podlegajo določbam obrtnega zakona, smo mnenja, da je za vse ostalo gospodarstvo škodljivo, ako se to uzakoni. Ta podjetja že sedaj uživajo velike ugodnosti, n. pr. oprostitve davkov; največja njih ugodnost je ta, da jim ni treba skrbeti za naročila in da se ev. njihove izgube krijejo na račun države, torej na račun davčne obremenitve ostalega gospodarstva. Zahtevamo torej, da se zgoraj omenjeni dodatek črta in da ostanejo imenovana podjetja saj pred obrtnim zakonom enakopravna s privatnimi.

5. V vprašanju prisilnih organizacij sprejemamo z zadovoljstvom na znanje likvidacije okrožnih odborov. Strinjamo se v glavnem s predlogom glede obrtniških združenj. Predlagamo samo, da se to izvede tako, da se v vsakem srezu pridružijo sedanja združenja onemu, ki je največje in najboljše vodeno, ter da se zniža minimalno članstvo od 500 na 300 (za sreze ki imajo manj razvito obrtno delavnost). Gleda naj se na to, da bo v vsakem srezu saj eno združenje, izogone pa naj se ustanavljanju združenj za več srezov, ker bi slednja predstavljala za obrtnike v praksi obnovitev okrožnih odborov in onemogočila neposreden stik združenj z vsemi obrtniki. Sedanje sposobne tajnike, z dolgoletno prakso, naj se obdrži tudi za nova združenja.

Dvigne naj se življenjski standard naroda, izboljšajo plače, življenje, zdravstvo, šolstvo, promet, da ljudstvo ne bo imelo povoda obupavati nad razmerami in želeti še slabšega.

Če se bomo trudili, da uresničimo vse te stvari, bomo tudi kmalu lahko politično združeni in pripravljeni predstavljali nekaj več in živeti boljše.

Črtanje § 391. pomeni, da industrijci niso zavezani ustanovitvi prisilnih združenj. Proti temu protestiramo in zahtevamo enakost pred zakonom: § 387. odst. 1. pravi: „Nadzorstvo nad družbami vodi zbornica“. Torej bi bila pod nadzorstvom samo obrtna in trgovska združenja, za industrijo bi pa (praktično!) veljal le § 393. odst. 1.: „Za zastopanje interesov... itd.“.

Ne razumemo črtanj §§ 393. in 394. o sestavi in delovanju zbornic. Sma-tramo, da je § 393. še vedno aktualen in za obrtnike pereč problem. Enako je važen § 394. Smo zato, da ostanejo zbornice svobodni gospodarski organi, podrejeni istemu zakonu, t. j. zakonu o obrtih. Protestiramo proti podržavljenju in centralizaciji sedanjega sistema zbornic ter zalo zahtevamo, da se §§ 393. in 394. ne črtata.

6. V § 384. o zavarovanju zahtevamo, da se besedo „nezgoda“ ne izpusti. Glede zavarovanja obrtnikov zahtevamo, da se glasom § 384. odst. 1. izvrši, samo s pristavkom, da smo za zavarovanje, toda le, ako ostane uprava zavarovanja in denar v obrtniških rokah, t. j. da se denar ne zbira v Hipotekarni banki ali Zanatski banki.

7. Končno predlagamo, da se v strokovnih listih, po združenjih in društvi-ovih otvori anketa glede predloga o izpre-membah zakona o obrtih.

Op. ur.: Uredništvo prosi še druge zainteresirane kroge, t. j. trgovce, industrijce, kot tudi delavske organizacije, da se izjavijo o predlagani novelizaciji. „Sobota“ bo to z veseljem objavila.

Glavna skupščina sokolske župe

V nedeljo, dne 27. t. m. je imela sokolska župa Kranj svojo redno letno glavno skupščino, na katero so prispeli skoro polnoštevilno vsi župni funkcionarji in čez 60 delegatov župnih edinic. Sokolsko zvezo je zastopal br. dr. Branko Čipčić iz Beograda. Pred skupščino se je vršil poseben zbor delegatov, na katerem so se predebatirala poročila, ki so jih dobile edince in delegati listane in so se obravnavali vsi predlogi tako, da je imela skupščina le bolj manifestativen značaj.

Skupščino je z daljšim uvodnim govorom pričel župni starosta br. Spicar Jakob. V svojem govoru je najprej opisal splošen položaj gorenjskega sokolstva in se spominjal vseh važnejših dogodkov v pretečenem letu. Nato je očrtal naloge v novi poslovni dobi in se posebej ustavil pri vsokolskem zletu, ki se bo vršil letos v Pragi. Pri tem je omenil položaj, v katerem se sedaj nahaja bratski slovanski narod, kateremu pošilja gorenjsko Sokolstvo s svoje glavne skupščine bratske pozdrave z zagotovilo, da se bomo vedno ravnali po svoji prisegi: Zvestoba za zvestobo! Toliko let smo se borili ramo ob ramo s skupnim sovražnikom, si vedno delili dobro in zlo in tudi v sedanjih najtežjih časih se ne bomo ločili, temveč z vsemi silami stali na njihovi strani, ker se zavedamo, da je njih zmaga tudi naša zmaga in njih poraz tudi naš poraz.

Poročila in vsi predlogi so bili v nadaljevanju dnevnega reda sprejeti soglasno in tako tudi predlog za novo upravo župe, ki je ostala ista kot lani, z izjemo onih, ki so izpadli radi tega, ker so zapustili ozemlje župe Kranj... Med sprejetimi predlogi je važnejši predlog župnega načelstva, da bo v letu 1939 župni zlet na Bledu.

Ustava kralj. Jugoslavije

§ 4. Državljanstvo je v kraljevini eno, VSI DRŽAVLJANI SO PRED ZAKONOM ENAKI. Vsi uživajo enako zaščito oblastev.

Zakon o tisku

§ 1. Tisk je svoboden. Svoboda tiska sestoji iz tega, da se neovirano izražajo misli v novinah ali drugih tiskanih predmetih...

Manifestacija za ČSR na Bledu

Jugoslovansko-češka liga na Bledu je priredila pretečni četrtak v Sokolskem domu na Bledu filmsko predavanje. Po otvoritvi in pozdravih g. dr. Janežiča je govoril g. dr. Staré, nato pa posebno prisrčno pozdravljen od občinstva, konzul ČSR v Ljubljani g. Minovsky. Dvorana Sokolskega doma je bila polna kot redkokdaj. Udeležba je bila precejšnja tudi iz Gorij, Radovljice, Lesc, Dobrave itd. Prireditve so se udeležili zastopniki županstva, društev in raznih organizacij, dalje delavci, obrtniki, kmetje, mladina. Vsi sloji in vse vasi blejskega kota so bile zastopane. Pokazalo se je, da ljudstvo razume položaj naše države, predusem pa nevarnosti, ki pretijo slovenskemu narodu.

Jasne in odkrite besede konzula, nekdanjega legionarja in borca s solunske fronte, so se vsem utisnile v spomin. Dobro se spominjamo naših nekdanjih nemških gospodarjev, zato čutimo s Čehi, razumemo njih odpor in se bomo trudili, da jim stopimo ob stran v njihovi borbi za resnico, v obrambi miru in demokracije in v obrambi za neodvisnost in napredek slovanskih narodov.

Najbolj nas je navdušil film o čehoslovaški armadi, ki naj brani mir, svobodo in kruh čehoslovaškega naroda. Zavedamo se, da ta armada ne brani samo čeških meja, ampak tudi naše meje na Muri in na Karavanah. Spoznali smo, da so najuspešnejše jamstvo svobode slovanskih narodov močne divizije, dobro opremljene in izučene, in narod, ki bo v miru in pod orožjem vedel, za kaj se bori. Čas je težak za male narode in sovražnik ne da nič na pravico in na pogodbe, respekt ima samo pred orožjem.

Bled je bil vedno slovenski, ponosen na svoje krasote in svojo narodnost. Vedno je gledal v Čehi in Slovake svoje največje prijatelje in brate. Posnemajmo jih sedaj, dvignimo izobrazbo in kulturo, dvignimo narodno zavest. Pokažimo usem domačim in tujim gostom, ki k nam prihajajo, da cenimo nedotakljivost meja naše države, da smo zavedni, da imamo svoj jezik in kulturo in da jo nočemo pustiti.

„Pravijo, sedaj so Čehi prvi na vrsti; in če smo mi prvi, potem je nekdo drugi in še tretji“, je rekel g. predavatelj. Zavedamo se skupne usode čehoslovaškega in slovenskega naroda. Tisti drugi, ki je na vrsti, smo mi. Zato kličemo bratski republikli!

Simpatije Slovencev so pri vas! Naj živi prijateljstvo med ČSR in Jugoslavijo!

Živel mir! Živela svoboda slovanskih narodov!

Dol z napadalci!

Iz govora zveznega zastopnika posnemamo, da zveza v polni meri ceni in vpoštevata delo kranjske in vseh ostalih slovenskih žup, da to delo budno zasleduje ter da pozna vse težave in ovire, katerim smo izpostavljeni v teh obmejnih krajih. Končno je župna uprava predlagala resolucijo, ki je bila soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta. Kratko bi lahko rekli, da je ta skupščina pokazala, da so resnične besede, ki jih je zapisal župni tajnik v svojem poročilu: „Letošnji polet gorenjskih Sokolov preko laži in zlobe je uspel. Bili smo, smo in bomo: Na straži!“.

Papaninci

Dne 19. februarja sta ledomilca Tajmir in Murman rešila rusko ekspedicijo, ki je 275 dni živela na ledeni plošči. Pred par tedni so se učenjaki vrnili v domovino, sprejeti z velikanskim navdušenjem. V Moskvi, kot v Leningradu jih je pozdravila polmilijska množica. Vsi štirje so bili lani izvoljeni v Vrhovni sovjet, izbrani za častne člane domačih občin in mnogih ustanov. Na povratku so dobili najvišje odlikovanje „Herojev Sovjetske Zveze“. Ves svetovni tisk obširno piše o njihovem delu.

Prvi, ki je dosegel Severni tečaj, je bil Amerikanec Robert Peary (Piri) l. 1909. Mnogi raziskovalci in ekspedicije so še pozneje šle proti Severnemu tečaju. Dovolj je samo spomniti imena: Amundsen, Nobile, Byrd, Wilkins. Severni tečaj kot točka je bil odkrit in dosežen.

Lani, dne 21. maja je letalec Vodopjanov izkrcal na Severnem tečaju štiri ruske učenjake: Papanina kot šefa ekspedicije, radiotelegrafista Krenkelja, astronoma Fjodova in hidrobiologa Siršova. Začuden svet je izvedel, da nameravajo ostati na Severu eno leto. Naloga ekspedicije je bila, da preišče in opazuje centralni polarni bazen, t. j. ozemlje okrog Severnega tečaja. Zato se je bilo treba odločiti za daljše bivanje na tečaju in za dolgo znanstveno raziskovanje vseh pojavov.

Kaj je hotela doseči in kaj je dosegla ekspedicija? Največje važnosti so vprašanja vremenskih prilik v Centralnem polarnem bazenu, saj pravi ruski pregovor, da se vreme dela na severu. Spoznati je bilo treba pritiske zraka in njegove izpremembe, temperature, vetrove in smer vetra itd. Ti podatki bodo omogočili zanesljive vremenske zapovedi za daljše roke, kar je za poljedelstvo, plovbo in avijatiko zelo velikega pomena. O vremenu je radio-postaja „Severni pol“ dajala vsak dan obširna poročila.

Drugi del raziskavanj je imel namen dognati smeri morskih tokov, temperaturo vode, gibanje ledu, globino morja, kar naj omogoči zanesljivo plovbo v Severnem oceanu in vzdolž sibirske obale. Zanimive so ugotovitve, da morski tok ne žene ledenih plošč, ampak, da se ledene plošče gibljejo pod pritiskom vetra ter vplivom zemlje in da led potegne za seboj morsko vodo.

Tretji del je bil raziskovanje magnetizma. Opazovanja bodo omogočila popravke na magnetskih kartah in na kompasih pri poletih v polarnem ozemlju, posebno še pri poletih preko tečaja. Nadaljnje delo ekspedicije je bilo še silno raznovrstno: preiskovanje morskoga dna, opazovanje razširjanja radiovalov itd. Že pri poletu preko tečaja v Ameriko je radiopostaja „Severni pol“ služila Čkalovu in Gromovu kot radio-svetilnik.

Razmerje med kmetom in delavcem

Ze od nekdanj lahko opazujemo, kako budno se motri razmerje med kmetom in delavcem in to ne samo pri nas, marveč skoraj po celem svetu. Kakor hitro se pojavi kaka akcija za skupen nastop delavca in kmela, se hitro dobè sredstva, pota in ljudje, ki zavrò ali pa celo zadušè vsa taka gibanja. Zakaj to? Kapitalisti se prav dobro zavedajo, da se ta dva najvažnejša stanova, to je kmeta in delavca, dokler hodita vsak svojo pot, najlažje izkorišča.

Če pogledamo nekoliko nazaj v preteklost, nam bo to popolnoma jasno. Vsi vemo, da so bili socialni demokratje tisti, ki so začeli prvi organizirati industrijskega delavca in se zavzemali za njegovo boljše obstojnost; toda kaj smo takrat doživeli: takrat so proglašali socialiste za največje pregrešnike in brezverce. Raz prižnic so kmetu prepovedovali pod smrtnim grehom vsak stik s pregrešnim socializmom; zato je razumljivo, zakaj je kmet mrzil delavca ter ni hotel z njim nobenega stika, ker se je bal smrtnega greha. Pustili so sicer organizirati se delavcu in tudi kmetu, toda popolnoma ločeno, ker so se dobro zavedali, da se jih bo, dokler bosta ločena in v sovraštvu, lahko izkoriščalo, ker bosta v gotovem momentu nastopila drug proti drugemu.

Pa poglejmo res pravo razmerje med kmetom in delavcem! Kdo pa je delavec? Delavec je tisti, ki je zapustil zemljo, bodisi on sam ali že njegov oče, in to radi tega, ker mu zemlja ni mogla dajati zadostnega kruha ali pa je kmetska hiša postala pretesna za številne prebivalce in je zmanjkalo kruha. Zato je moral v tovarno, v obrtna podjetja, na stavbe in kamorkoli, samo da je dosegel skorjo kruha. Ali niso to samo kmetski ljudje, ki so se rodili v vasi, v kmetski hiši! Vendar

pa moram trditi, da so ti ljudje prej našli samega sebe kot pa tisti ljudje, ki so ostali doma na zemlji. Zakaj? Zato, ker so preje spoznali svoje izkoriščevalce, ker so jih imeli priliko sem pa tja tudi videti in spoznati; tisti pa, ki je ostal doma, jih navadno nikdar ni videl in jih tudi ni mogel videti, zato ga je bilo lahko vleči za nos in mu lagati ter njegov pogled usmerjati drugam, samo da ne bi nikdar spoznal pravega izkoriščevalca.

Zato ni nič čudnega, da je tisti, ki je ostal doma, iskal krivca svoje mišerije, enkrat tukaj, drugič tam in včasih dolžil svojega brata, da ga tudi on neposredno izkorišča, izkoriščana pa sta bila oba! Če je bil izkoriščen brat v tovarni, je bil izkoriščen tudi brat, ki je ostal na zemlji! Zakaj? Če je bil delavec v tovarni slabo plačan, je padla njegova kupna moč, padla pa je obenem cena kmetskemu pridelku; tisto pa, kar je sam kmet rabil, kakor obleka, obutev, orodje in drugo pa je ostalo na isti ceni ali pa se je še podražilo, tako da sta bila tepena zopet oba. Le koliko časa bo to še šlo! Ali ni skrajni čas, da spregledata oba, da prav oba, ker imata oba skupnega izkoriščevalca.

Kakor napoveduje visoka gospoda, bode milostno zopet dana beseda ljudstvu, da izvoli svoje predstavnike za tja, kjer se odloča usoda naroda in kjer se narodu lahko posega prav globoko v njegove žepe ali pa malo manj in kjer se režejo od hleba večje ali manjše „šnite“; takrat bo nujno potrebno, da izkoriščani složno nastopijo, neglede na levo ali na desno in se ne puste begati. Bog nas varuj, ako se nam to ne posreči, kajti izkoriščana bodeta zopet naprej

hlapec Jernej in kmet Tomaž.

Vprašanje novega pokopališča

V sredo popoldne se je vršila v mestni posvetovalnici konkurenčna in gradbena obravnava za novo pokopališče.

Razpravo je otvoril in vodil g. podnačelnik Lojk, ki je uvodoma naprosil g. dekana Škerbca za vse potrebne podatke o zadevi. Gospod dekan je naprej dokazoval, da je sedanje pokopališče premajhno, ker je prostora le še za par grobov ter izvajal, da preostaja samo ali razširitev starega ali pa zgraditev novega pokopališča; ker so se proti razširitvi starega pokopališča izjasnili sosedji in vsled bližine novega šolskega poslopja že iz higijskih ozirih ta rešitev sploh ne pride več v poštev, smo prisiljeni graditi novo. Prvotna zamisel da bi se to gradilo na Rupi, pa ni izvedljiva, ker je Rupa predaleč, ker je tam ilovica

pretrda in ker je lastnik vpoštev prihajajočega zemljišča predrag. Zato se je g. dekan odločil za prostor, katerega je g. arhitekt Vurnik — v šele predvidenem regulacijskem načrtu mesta Kranja — določil za pokopališče in ki meri 21.000 m² (sedanje pokopališče ima 8000 m²), kjer bo prostora za 2000 grobov, to je brez prekopavanja za 40 let, s prekopavanjem pa za 100 let. Ta prostor je oddaljen 850 m zračne linije (koliko po cesti?) od novega lesenega mostu in ga je g. dekan že definitivno kupil kar pred konkurenčno in gradbeno obravnavo, to pa vsled tega, da ga ne bi lastniki podražili, čim zvedo, da je stvar že perfektna. Kvadratni meter stane 8 din, s pristojbinami vred pa velja zemljišče 172.504 din in je že prepisano na Pokopališki fond v Kranju. Tudi idejni

načrt od istega g. arhitekta Vurnika je že gotov ter ga predlaga g. dekan občinskemu odboru na vpogled in v razmotrivanje.

Začetni stroški pa bi bili sledeči:

Zemljišče	din 172.000
ograjni zid	„ 173.000
ureditev terena in grede	„ 87.000
kríž, hala in tlak	„ 104.000
	din 536.000

ter bi se po dovršitvi teh del eventualno lahko začelo s pokopavanjem na novem prostoru že letos. Cene načrta samega pa iz sporočenih podatkov nismo mogli razvideti. Tudi o celokupnih stroških — po dozidavi kapele, mrtvašnice in vseh potrebnih stranskih prostorov — absolutno ni bilo govora, kar vse pa bi bilo sigurno potrebno, saj mora občinski odbor, če hoče vestno vršiti svojo nalogo, točno vedeti, kakšne naloge se je lotil in poznati najmanj skupno vsoto vseh del, kajti če se loli rešitve tega vprašanja, potem ga mora tudi izvršiti do konca.

Doklade za pokopališče bodo predvidoma plačevali prebivalci mesta Kranja, potem Huje, Klanc in Čirčiče, tako da bosta kakor zaenkrat izgleda obe največji tovarni, Jugobruna in Jugočeška, prosti teh doklad, ker spadata pod župnijo Šmartno.

Zbrani občinski odbor je stal konfuzno pred tem vprašanjem, ker pač nikdo ne pozna predpisanega pravnega postopka, kar je pač popolnoma razumljivo, če pomislimo, da si niti navzoči priznani juristični strokovnjaki niso bili na jasnem in edini o predpisih tozadevnih zakonov, predvsem zakona o konkurenčnih obravnava, ki datira še iz leta 1863. Na vsak način bi bilo potrebno in bo treba torej še nadoknaditi, — če se hoče rešiti to vprašanje s soglasnostjo tistih, ki bodo novo pokopališče plačali — da se najprej izčrpno pouči celokupni občinski odbor o pravnih podlagah konkurenčnih obravnava in o vseh tozadevnih zakonskih predpisih, kajti šele potem bo mogoče trditi, da je občinski odbor vedel kaj je sklenil in da so ti sklepi, ki jih je občinski odbor v imenu zastopanih davkoplačevalcev potrdil za slednje tudi obvezni.

Nato so bili izvoljeni v gradbeni odbor gg. Berjak, Cesenj, Fock in dr. ing. Kočevar, kot yirilišt pa pride v odbor še g. dekan Škerbec. Gospod Fock je prilikom debate o izvršitvi predvidenih del izjavil, da bo treba vse načrte še natančno pregledati in prešludirati, zahlevati o vsem kar mogoče detajlirane podatke, „da nas ne bodo zopet nalinirali kakor pri šoli in drugod“ (medklic: pa pri mostu!).

Po dveurni debati je g. podnačelnik Lojk zaključil razpravo in pozval občinske odbornike na podpis zapisnika.

Inserirajte v „Soboti“

PODLISTEK

Črtice iz svetovne vojne

„Vojna je za človeka to, kar je materinstvo za ženo. Ne verujem več v mir. Še več, smetram, da mir ubija in uničuje osnovne narodove vrline, ki se pojavljajo samo s krvavim naporom.“

Mussolini.

Izpostavljen . . .

Vojak zapusti svojevoljno svojo edino. Ni daleč doma — par ur in izvedel je, da bodo morali prebivalci kmalu zapustiti svoje domove. Prosil je za dopust, kar mu je bilo odbito. Njegova želja še enkrat objeti ženo in otroke je prevelika, da bi se ji mogel zoperstaviti. Gre torej in se vrne zopet prostovoljno k bateriji. Izostal je 24 ur. Prestopek se mora „eksemplarično“ kaznovati: 2 uri privezan k topu.

Mračni se. Spredaj postaja streljanje vedno živahnije. Slojimo na precej izpostavljenem mestu in pred topovi švigajo izstrelki kot mali nevidni vrabi. Topničarji so zavarovani s ščitom in ob straneh je naloženo kamenje — spredaj pa ni nikake zaščite. In tam — pred žrelo najbolj izpostavljenega topa se priveže žrtev.

Na moštvo leži težka mora. Klatimo se po postojanki kot tepeni psi, nikdo

ne zine besede. Naše misli so osredotočene na našega tovariša in z grozo pričakujemo njegov smrtni krik. V neposredni bližini nič ne moti tišine, razen rožljanje jedilnega pribora in žvenketanja kozarcev in vmes se sliši razposajen smeh naših oficirjev. Ta smeh občutimo kot bi nas bil v obraz . . . Iz dna srca se izvije marsikatera kletev, toda ne preostaja nam drugega kot čakati . . . Minute so nam dolge kakor dnevi. Službujoči podčastnik nervozno pogleduje na uro. Končno . . . dve uri, dve nepozabni uri sla minuli. Mož visi na topu, ves moder v obraz, v nezavesti. Urno ga prenesemo na varno in preiščemo. Niti ranjen ni. Počasi se zopet prebujajo življenju . . .

Vsi zadihamo sproščeni.

„Odnosite to mrhovino!“

Premirje . . . slediti mora mir! Mir, mir sveta beseda . . . Oddahnili so si milijoni. Konec je trpljenja! Ne bomo več lačni in premrti pasli uši in stregli sovražniku po življenju, in sami igrali žive tarče. Svobodni bomo — daleč od nas bomo zagnali te cape, kot smo z olajšanjem potepali naše rozete. Toda za cele armade še ni bilo konca . . . Čakala jih je še težka Kalvarija in mnoge, premnoge je čakala še smrt po neznanskem trpljenju . . .

Italijani so nas zajeli in ujeli. Ne pregledne vrste sužnjeve se vale proti jugu . . .

Ob levem bregu Adiže, malo pred Verono je tudi eno izmed ogromnih taborišč vojnih ujetnikov. Tisoči hodijo sklonjenih glav, premraženi in lačni, do smrti lačni in polni mrčesa po taborišču sem in tja kot divje zveri med žičnimi ograjami in valovi Adiže, ki vali velike množine umazane vode proti morju. In ta umazana voda je za tisoče, poleg kakega odpadka oranžnih lupin ali malo trave, edino kar so že deset dni zavžili . . .

Umira se v masah, posebno prav mladi vojaki; še skoro otroci so med njimi, in starejši izmозgani možje. Kot crknjene živali jih pomečejo v masovne grobove . . .

Vendar pa so med temi nesrečneži tudi posamezniki, ki so si mogli in znali preskrbeti malo živeža. Manjka pa drv. V taborišču raste samo kako pritlikavo drevce. Iz vej se napravi s trudom malo ognja in se skuha ali segreje kaka malenkost. Strogo pa je prepovedano poškofovati drevje.

Nekega dne si nareže tudi približno 45 let star Poljak par vejic. Dobil je nekje prgišče moke in pripraviti si hoče malo nekakšnega močnika. Režež je že popolnoma izčrpan, mogoče bi mu to rešilo življenje. Pripravljaja se, da

bi zanelil ogenj. V tem pa se pojavil pred njim podporučnik bersaglijerjev. Visokorasel, močan mladč je to, pristnih patricijskih potez, klasičnega profila — toda izraz njegovega obraza ne obeta dobrega. S pogledom sitedga tigra, ki se igra s svojo žrtvijo, se postavi pred nesrečnega Poljaka in zavpije nad njim v italijanščini, naj vrže proč vejice in naj beži. Poljak pa — star vojak — se postavi trudoma v „pozoru“ podobno stališče. Ne more več stati ravno — debel pot mu curlja po čelu . . . Satanski smeh izmalči klasično obličje, z desnico seže patricij po samokres, in ga nameri svoji žrtvi v glavo. Atmosfera postaja nevzdržna . . . Nekaj težkega visi v zraku, vsi opazujejo z grozo v očeh ta prizor . . . Naenkrat počí strel — brez glasu se zvrne Poljak mrtev na tla. Patricij se ozre z diabolčnim smehom na nas, njegova v lakasti škorenj obuta noga brncne mrliča in odide, puščaje za seboj vonj ostrega parfuma . . . Na strel se urno bližajo vojaki-bersaglijeri in obstanejo v „pozoru“ pred njim. S kretnjo pokaže na umorjenega in reče doslovno: Portate via quella carogna — (odnesite to mrhovino) . . .

„ . . . mir ubija in uničuje osnovne narodove vrline, ki se pojavljajo samo s krvavim naporom.“

Mussolini.

Domače vesti

POLOŽNICE PRILAGAMO današnji številki ter prosimo vse za čimprejšnjo poravnavo naročnine. Celoletna naročnina znaša din 45.—, polletna din 23.—, mesečna pa din 4.—. V interesu rednega dostavljanja „Sobote“ je, da vsak nakaže odpadajočo naročnino in nam na ta način prihrani mnogo nepotrebnega truda in stroškov.

Kdor bi prejel položnico, pa ima že plačano naročnino, ta naj jo shrani za drugo priliko ali pa odda znanцу, ki bi bil pripravljen naročiti se na „Soboto“.

Zelo nas veseli, če drugi listi ponatiskujejo naše članke in razprave, prosimo pa najvljudneje vsa uredništva naših in tujih tednikov pa tudi dnevnikov, da pri vseh takih objavah navedo tudi vir, ker to zahteva že najnavadnejši čut pravice in časnikarske morale, če se na zakone sploh ne sklicujemo. Nedavno pa je objavil neki tednik skoraj dobesedno naš podlistek „En dan diktature“ ne da bi se na „Soboto“ sploh spomnil, ista usoda pa doleti običajno tudi naše uvodnike in druge aktualne članke. Pred kratkim pa se je tudi zgodilo, da nam je znan prepisatelj poslal v objavo članek ki, je izšel v „Soboti“ že nekako 14 dni preje ter nam priporočil, da naj to „zele aktualno črtico priobčimo“. — Torej še enkrat, veseli nas, da smo istih misli in želja, prosimo pa za navedbo vira, sicer bomo prihodnjic sami sestavili sezname teh prepisanih duševnih proizvodov in njihovih gospodarjev.

Služba božja v slovenskem jeziku se bo vršila v nedeljo dne 3. aprila ob pol 11. uri v Narodnem domu, pritičje desno. Udeležba je za pripadnike starokatoliške cerkve častna dolžnost!

Jugoslovensko-Čehoslovaška liga v Kranju vljudno vabi vse člane in prijatelje čehoslovaškega naroda na občni zbor v nedeljo, 3. aprila t. l. ob pol 11. uri v hotelu „Jelen“. Kdor še ni član, naj se požuri, ker to zahteva slovenska vzajemnost ter sedanji kritični časi. Pravi prijatelji se pokažejo in se izkažejo v nevarnih dneh.

**PRIHODNJI TEDEN OTVORI
trgovino s čevlji**

Vlado Kranjc
Mestni trg št. 13
vis-à-vis občine

Krajevna protituberkulozna liga v Kranju ima svoj občni zbor v nedeljo 3. aprila ob 1/2 11. uri dopoldne v gimnazijski telovadnici. Na zboru poroča predsednik dr. Josip Bežek: „O smernicah in ciljih protituberkuloznega boja“; šef-primarij dr. R. Neubauer: „O poslovanju dispanzerja“ in podajo ostali funkcionarji svoja poročila. — Organizacija, ki pridobiva iz leta v leto na svoji pomembnosti v prid trpečih, v zaščito zdravih, organizacija, ki postaja važna, kulturna in socialno zdravstvena ustanova, zasluži pač pozornost in sodelovanje prav vseh: oblastev, županstva, učiteljstva, industrije, delavstva in ostalega občinstva, vseh prav vseh: zdravih in bolnih v imenu kulture, napredka in občega blaga! Vabljeni torej vsi! Pridite zanesljivo! Odbor.

Tovariše obrtnike vljudno vabimo na redni občni zbor Društva obrtnikov, kateri se vrši v nedeljo 3. aprila ob 9. uri dopoldne v hotelu „Jelen“. Vsem onim, kateri bi ne prejeli vabila, sporočamo, da naj se občnega zbora sigurno udeležijo. Članstvu je znano, da so naše skupščine zrcalo dela ter da se razpravljajo na njih le stvarne in stanovske zadeve. Vse dobro misleče tovariše vabi k udeležbi Odbor.

„Delavska nabavlj. zadruga“ ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo 3. aprila ob 9. uri dopoldne v dvorani restavracije Semen. Vsi delavci brez izjeme se vabijo, da se udeležijo in da pristopijo k zadrugi, ker se bo z rednim delom takoj pričelo, čim oblast potrdi pravila, katera se bo vložilo takoj po občnem zboru.

Podružnica „Brani-bora“ v Kranju se iskreno zahvaljuje za velično darove, ki jih je prejela ter tudi že odposlala v Ljubljano 1161 din po nabiralni poli. Podružnica sv. Cirila in Metoda v Kranju se prav enako toplo zahvaljuje za dar 101 din ob godovanju v družbi zavednih Čehov, kakor tudi za dar 47 din po nabiralni poli. Podrobno delo ter praktična vzajemnost rodita čudovite uspehe.

Češkoslovenska beseda ima svoj 8. redni občni zbor v nedeljo dne 10. aprila ob pol 10. uri dopoldne v društvenih prostorih hotela „Jelen“.

Primorsko emigrantsko društvo „Sloga“ priredi v soboto dne 2. aprila ob 8. uri zvečer v dvorani restavracije Semen igro „Dobrava“ v režiji gosp. M. Mayrja.

Šolski koncert. Drž. realna gimnazija v Kranju vabi na svoj šolski koncert, ki se vrši v petek 8. aprila ob 5 uri pop. v gimn. telovadnici. Spored koncerta je zelo pester. Prosto-voljni prispevki za nabavo not in instrumentov se hvaležno sprejemajo.

VSAKOVRSNO BLAGO ZA OBLEKE; dečke in moške obleke; klobuke in srajce v veliki izbiri pri ALB. JAZBECU V KRANJU.

Pred letom dni je plaz zasul pod Storiščem devet mladih delavcev iz Tržiča. Nesreča je zagrnila v jok ves Tržič in je globoko odjeknila po vsej Sloveniji. Dala pa je tudi nauk proti nespametnemu športu. Upajmo, da se taka katastrofa pri nas ne bo nikoli več ponovila.

Dr. Edv. Globočnik, zdravnik okr. urada za zavar. delavcev uraduje zopet redno ob običajnih urah v uradovi poslovalnici.

Društvo zasebnih in avtonom. nameščencev razstavlja v izložbi Mestne hranilnice v Kranju načrte za gradnjo lesene in za gradnjo zidane stanovanjske hiše. Vsa podrobnejša obvestila daje članom društva brezplačno gradbeno podjetje V. Bidovec v Kranju.

Zborovanje gradbenega delavstva v nedeljo 27. marca je bilo nad vse pričakovanje dobro obiskano. To si je pač lahko razložiti, ker se nahaja gradb. del. v pogojanjih za novo kolektivno pogodbo, ki poteče 31. marca t. l. in ki je dosedaj vsaj deloma urejevala delovne razmere in določala mezde. Upati je, da se bodo vsa tozadevna vprašanja pravočasno uredila in da bodo tudi podjetniki upoštevali upravičene zahteve delavstva.

Odlok. Na predlog sreskega cestnega odbora v Kranju odrejam v smislu čl. 7 obč. cestnega reda zaporo banov. ceste II/118 radi gradbenih del na mostu čez Kokro v Lajhu v Kranju in sicer v dneh 5. 6. in 7. aprila t. l., promet se preloži za ta čas na cesto Kranj — Šenčur — Voklo — Prebačevo ozir. Trboje. Sreski načelnik.

Šoferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev molornih vozil, se bodo vršili za sreze Kranj, Radovljica in Škofja Loka v torek, 12. aprila 1938 ob 8. uri zjutraj pri sreskem načelstvu v Kranju. — Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju. Sreski načelnik.

Rekruti, pozor! Vsi oni mladeniči, ki ste pozvani za dan 9. aprila t. l. zjutraj, radi naslopa vojaške službe, se opozarjate, da morate oditi v Ljubljano z jutranjim vlakom, ki odhaja ob 6:46 uri iz Kranja v Ljubljano, ker boste morali, ako bi šli z opoldanskim vlakom v Ljubljano, plačati celo vožnjo do Ljubljane in boste razuntega še občutno kaznovani radi neposlušnosti. Med potjo se morate dostojno vesti.

Naredba. V smislu čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi prepovedujem vsako točenje in oddajanje alkoholnih pijač rekrutom, ki bodo šli dne 9. aprila t. l. v vojaško službovanje. Prepovedano je tudi vsako posredno točenje in oddajanje alkoholnih pijač po spremeljevalcih. Rekrutom je najstrožje prepovedano od doma s seboj prinašati alkoholno pijačo. Kršitelji te naredbe bodo kaznovani z denarno globo od 10.— do 500.— din, oziroma v slučaju neizterljivosti v določenem roku z zaporom od enega do deset dni. Prepoved velja celodnevno za dan 8. 9. in 10. aprila t. l. in za vsa naselja, skozi katera potujejo rekruti in stopi v veljavo takoj po razglasitvi na krajevno običajni način. Sreski načelnik.

Fante, ki odhajajo prihodnjo soboto k vojakom, opozarjamo še enkrat, naj se poslavljajo dostojno, posebno pa, da opustijo za vedno vse našemu narodu tuje nemške in laške pocestne izraze ter kletvine. Časi so preresni in „prijatelji“ preblizu, da bi si mogli dovoljevati kakršnokoli postopanje, iz katerega bi naši mili sosedi lahko sklepali, da bo treba kulturni nivo našega naroda dvigniti — seveda le v našo korist, toda z njihovo aktivno pomočjo. Zato pokažimo vsem opazovalcem, na severu in na zahodu, da ne rabimo tujih vzgojiteljev, ker hočemo biti na svoji zemlji svoji gospodarji.

**HOTEL „STARA POŠTA“
VSAK DAN SVEŽE BOCK-PIVO!**

Zahvala. V predzadnji „Soboti“ smo vljudno opomnili občinsko upravo, da primanjkuje v Starem drevoredu klopi. Že po nekaj dneh je bilo postavljenih nekaj novih klopi, zato se za izkazano pozornost najlepše zahvalujemo in prosimo, da se počasi uredi tudi poli in okolica klopi pogosteje očisti. Treba bi bilo ukreniti še marsikaj, da bi drevored odgovarjal tujsko-prometni napravi, toda za enkrat je dovolj, da smo dobili klopi, katerih se že pridno poslužujejo naše mlade mamice, starčki in hvaležni sprehajalci.

Na zadnji občinski seji smo zvedeli, da je nova šola že sedaj mnogo premajhna. Banska uprava oziroma okrajno glavarstvo je namreč občinski upravi sporočilo, da za nameslitev meščanske šole v novi ljudski šoli absolutno ni prostora in da bo treba v to svrhu pač zidati novo poslopje, ki bo stalo najmanj en milijon dinarjev. Ker pa je sedanja večina že pred meseci turadno razglasila, da je pridobitev meščanske šole njena velika zasluga, zato je gospod župan gospodom občinskim odbornikom razložil, da bo prvo leto nova ljudska šola pač zadostovala, do drugega leta pa bomo adaptirali — staro šolsko poslopje. Ja, „isto veliko posojilo“ bo moralo biti res veliko!

O novem lesenem mostu se slišijo zadnje čase najrazličnejše, večina tudi zelo neugodne vesti, ki pa po našem mnenju ne bodo tako grozne, kakor se jih slika. Res je pa, da je g. župan Česenj prilikom zadnje proračunske debate glede postavke din 125.000 za novi most čez Kokro izjavil, da je ta vsota namenjena „večji varnosti mostu“, to se pravi, da je bila prvotno gradnja mostu na licitaciji odana brez vsekakor potrebne klavzule o „večji varnosti“. Od navedene vsote pa odpade 12.000 din na mostnice, kar se pravi približno, da smo pri našem umnem gospodarstvu kupili hlače brez knofov, katere lahko zaenkrat še nosimo lepo v rokah.

Couch zofa, otomane, divane, in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno po zmernih cenah

V. TONEJC
tapetnik ♦ KRANJ

Vsa kranjska industrijska podjetja so soglasno sklenila, da povišajo s 1. aprilom plače svojih nameščencev za 30%, delavci pa dobe po 1 dinar na uro več kot zahteva uredba o minimalni mezdi, letne plačane dopuste in najtrdnjše zagotovilo, da se bodo spoštovali vse odredbe socialne zakonodaje. Vivant sequentes!

Rezi Korpar: Teorija o dnevih plodnosti in neplodnosti. Po več spisih, ki so deloma v obliki samostojnih knjig in brošur, deloma v obliki člankov v raznih revijah izšli pri nas in ki radi cene in preveč strokovnega pisanja niso bili širšim slojem slovenskega naroda dostopni, je zdaj izšla knjižica, ki bo naredila Knaus-Oginovo teorijo dostopno vsem. Obseg knjižice „Teorija o dnevih...“ je res da skromen, toda tudi cena (2 din!) je skromna. In če se oziramo na to, da je na teh 16 straneh povedanega ravno toliko ali pa še več, kot je povedanega v nekaterih drugih delih o istem predmetu in če se oziramo še na to, da so druge knjižice stale po 10, 20 in celo 30 din, tedaj lahko rečemo: knjižica g. Rezi Korpar je vredna, da si jo naroči in temeljito prečita vsakdo. Naroča se pri pisateljici, Celovška c. 56, Ljubljana.

Struževo

Naše poti posebno ona od Slavčeve restavracije proti strelšču so res v tako obupnem stanju, da bi si želeli, da pride na lice mesta eden od odločujočih občanarjev, če ne bi na zadnji kranjski proračunski seji izvedeli, da odgovarja za stanje naših cest — vaški odbor. Zato pa pozivljamo spoštovanega gospoda predsednika tega vaškega odbora, da si situacijo čimpreje ogleda in ukrene vse potrebno za zboljšanje naših poti.

Naklo

Občinsko gospodarstvo. Naš občinski odbor je na svoji seji dne 17. marca t. l. sklenil, da se proda stara šola v Podbrezjah, ki je občinska last in sicer farni cerkvi v Podbrezjah. Šola poseduje tudi okrog 800 m² sadnega vrta, ki se istotako proda za skupno ceno Din 6000.—. Šola se je prodala brez javne dražbe. Pripominjamo, da je samo popravilo stalo pred par leti okrog din 3.500.—. V poslopju stanujejo sedaj tri stranke, ena še z veliko družino. Vsi pa so revni. Le en družinski oče ima dnevni zaslužek, dve stranki pa v svoji siromašnosti ne moreta plačati nikake stanarine, ker jih mora podpirati tukajšna občina. Sedaj pa bodo ti siromaki morali na cesto. Upravičeno se bojimo, da bo sedanji občinski odbor prodal v svoji velikodušnosti tudi staro šolo v Naklem, kjer se sedaj nahaja občinski urad. Pisarna pa naj bi bila postavljena na cesto. Mi bi sedanjim občinskim odbornikom svetovali, naj v svoji velikodušnosti raje podare svoja posestva po tako dobri ceni farnim cekvam v Naklem in Podbrezjah, občinsko imovino pa naj pustijo občanom, kjer tudi za najrevnejše občane je potrebno zavetišče. Proti tako modremu in velikodušnemu sklepu obč. odbora so vložene pritožbe od strani občanov.

Cerklje

Na zadnji občinski seji so povišali občinskemu tajniku plačo na 1000 din mesečno, blagajniku pa določili mesečno 200 din nagrade.

Občnega zbora JRZ se je udeležilo okoli 15 ljudi, občnega zbora JNS pa najbrže niti 15.

Škofja Loka

Opozarjamo na današnji oglas g. Tine Savnika, ki odpre v znani trgovski hiši A. Savnik novo manufakturno, galanterijsko in modno trgovino v Škofji Loki.

Gorje pri Bledu

Odkritje podzemeljske jame. Pred nekaj tedni so odkrili v vasi Krnici, v hribu Kočevnik veliko podzemeljsko jamo s krasnimi dvoranami in kapniki. Jama seže v globino okrog 100 m po dolžini pa skoraj 1000 m. Dostop je precej težaven. Raziskovanje jame vrše gorjanski jamarji pod vodstvom g. Jima Šima. O najdbi je obveščeno tudi Društvo za raziskovanje jam v Ljubljani. O podrobnostih in uspehu raziskovanja bomo še poročali.

Bled

Za letošnjo sezono je zaenkrat zagotovljen dober obisk tujcev iz Nemčije v predsezoni. Ni pa še gotovosti, kako bo z glavno sezono. Za nemške goste, ki tvorijo sedaj glavno postavko med inozemskimi gosti, je odprta možnost obiska alpskih letovišč na Koroškem, Tirolskem, zg. Štajerskem in Salzburškem.

Zadružna gosp. banka se je preselila v nove prostore v Park-hotelu.

Katoliško prosvetno društvo v Ribnem pri Bledu je priredilo 25. marca pevski koncert v Gasilskem domu. Od vsega programa so najboljše izpadle narodne pesmi; pozna se vpliv cerkvenega pelja. Samostojen pevski nastop pa kaže vsekakor pogum in delavnost društva in zasluži vso pohvalo. Potrebno je, da podpremo vsako kulturno delo, kajti na Stolu in Golici smo dobili novega soseda, ki mu moramo vedno kazati svojo kulturno in gospodarsko odpornost.

SPORT

Prvenstvena tekma

Hermes : Kranj

V nedeljo, dne 3. aprila
ob pol 4. uri
ob 2. uri predtekma

Hermes v Kranju. Srečanja z ljubljanskimi železničarji so postala v zadnjem času, odkar je Kranj prestopil prag prvega razreda, kaj pogosta, vendar pa radi tega niso prav nič izgubila na svoji privlačnosti. Nasprotno, zdi se, da se med obema moštvoma razvija vedno hujša rivaliteta za primat ljubljanskega okrožja. Kljub temu, da je Hermes pod ugodnejšimi pogoji odločil v okrožnem prvenstvenem tekmovanju z eno piko naskoka ta boj zase, je vendarle njegova zmaga premalo prepričevalna, da bi mogla prinesiti odločitev v tem dvoboju. Tudi začetne faze finalnega tekmovanja govorijo še v prilog Hermežanov, saj jim je iz dveh srečanj uspelo rešiti kar tri točke, medtem ko je Kranj ostal brez njih, toda pot do konca je še dolga in v nedeljo bodo tudi belorodeči začeli z nabiranjem točk — pravijo. Kranj je kot se zdi najtežjo krizo v enajstorici že prebolel in vsa znamenja kažejo, da bodo v nedeljo nastopili belorodeči v mnogo jačji postavi kot v prvih dveh tekmah. Pri znani solidnosti zaledja v belorodeči enajstorici je bila tembolj potrebna okrepitev napadalna vrsta, kar se je vsaj deloma posrečilo doseči za nedeljski nastop. Upajmo, da bo nova kombinacija dovolj uspešna za dosego ugodnega rezultata.

V predtekmi nastopi simpatično moštvo SK Ljubelja iz Tržiča proti Kranju II.

Od časa do časa bo uprava S. K. Kranja med tekmo obveščala občinstvo o poteku mednarodne tekme za svetovno prvenstvo Poljska : Jugoslavija v Beogradu.

V nedeljo naj pride ves Kranj manifestirat na igrišče za barve našega mesta! Tudi to pot se obračamo na vse Kranjce s prošnjo, naj pridno posegajo po vstopnicah, ki jih klubski funkcionarji nudijo v predprodaji.

Nogometni brzoturnir pretekle nedelje je prinesel sledeče rezultate : Mladika (Ljubljana) : Savica 2 : 0, Kranj II. : Savica 3 : 0 in Kranj II. : Mladika 5 : 0. Zmagovalec na brzoturnirju je ostal torej s štirimi točkami Kranj II. in si tako priboril darilo kluba, nogometno žogo.

NOVA TRGOVINA
NOVO BLAGO
NOVE NIZKE CENE!

V ŠKOFJI LOKI PRI TINETU!

Otvoritev 2. aprila v znani trgovski hiši g. A. Savnika

Postregel Vas bodem s prvovrstnim manufakturnim, modnim in galanterijskim blagom. Torej vsi v novo trgovino k

TINE SAVNIK-U

manufaktura — moda — galanterija
ŠKOFJA LOKA, GLAVNI TRG

Pozor!

Kdor želi imeti

**LEPO EMAJLIANO
KOLO ALI MOTOR**

(v peči žgano ali nitro)
po poljubni izbiri barv
v vseh tonih, temu izvrši
najsolidneje

JOS. GREBENŠEK - KRANJ
LIČAR IN SLIKAR

Vedno konkurenčne cene!

France Benedik
gostilna
Stražišče

Najpripravnější izletna
točka. Udobni prostori.
Dobra vina! Primeren
prigrizek po izboril

Domača solidna postrežba!

Inserirajte v „SOBOTO“!

I. COLNAR
KRANJ

TRGOVINA Z MEŠ. BLAGOM
KUHINJ. POSODA, PORCELAN
STAVBNO STEKLARSTVO

„IDES“ TVORNICA ČRNILA IN
KEMIČNIH IZDELKOV **KRANJ**

Zahtevajte in kupujte

Rekord
kremo za čevlje,

ki ščiti usnje in daje lep sijaj

Kupujte pri
tvrdkah, ki
inserirajo v
„SOBOTO“!

KULTURNI PREGLED

Edvard Kocbek: Problemi malega naroda. Med Pirineje, Kantabrijsko gorovje in Biskajski zaliv je stisnjena mala deželica Baskov. Skozi stoletja je preprosto baskijsko ljudstvo ohranjalo svojo narodno svojskost in prav v najnovejši čas zvesto sledilo svojim pradavnim izročilom. Še do lanskega leta so imeli Baski svoje sveto mesto Guernico, kjer so narodni voditelji prisegali pred Bogom in pred ljudstvom na starodavno ustavo. V Madridu so se vztrajno borili za svoje človeške in naravne pravice in v teh borbah dobri spoznali težnje desničarske reakcije, ki je stremela za tem, da uniči vsakršno nacionalno avtonomijo. L. 1936 so se zato priključili vladi, ki je zmagala pri volitvah in ki jim je zagotovila spoštovanje njihovih zahtev. Po izbruhu državljanske vojne so organizirali lastno milico, ki se je z uspehom postavila v bran fašističnemu generalu Molli. Katoliško ljudstvo Baskov se je moralo braniti pred pohlepni „branilci svete vere“ zato, ker je njihova dežela bogata rudnih zakladov, katere so inozemske fašistične sile zahtevale zase. Končno so se morali vdati premoči. Italijanska in nemška vojna letala so po vrsti razdejala njihova mesta in nazadnje porušila do tal tudi nezavarovano Guernico. Stotisoči svobodoljubnih Baskov so se raje izselili iz svoje domovine, kakor da bi žrtvovali svobodo nacionalnim „osvobodivcem“. Desettisoč baskijskih otrok je fašistična kultura s pregnanstvom odprla grenko pot v življenje. Evropa je strmela, svet je molčal, nazadnjaški katoliški tisk je tudi pri nas samo cinično ugotavljal

vojaške vzroke strahovitega poraza ljudstva, ki je spoštovalo in branilo svojo svobodo kakor svetinjo.

O taki usodi malega katoliškega naroda je govoril v soboto zvečer na Ljudski univerzi odlični slovenski kulturni delavec in pesnik g. E. Kocbek. Povdaril je še posebej podobnost položaja nas Slovencev s položajem Baskov. Tudi nas more nekoč, spričo dejstva, da smo obkroženi od imperijalističnih sil, doleteti enaka bodočnost.

Obisk je bil ta večer na Ljudski univerzi rekorden. Nad 150 ljudi se je vdeležilo predavanja, kar je samo dokaz, da se tudi javnost že v polni meri zaveda važnosti problema, ki ga je zastavil gospod predavatelj. Topel in enodušen aplavz ob koncu predavanja ni bil nezačuden. Gospoda Kocbeka, ki je s svojo revijo „Dejanje“ krepko zastavil delo pri proučevanju slovenskega gospodarskega, kulturnega in političnega življenja, želimo še slišati v našem kraju.

100-letnica rojstva dr. Janeza Mencingerja. Dne 26. marca je preteklo sto let, kar se je rodil na Brdu v Bohinju slavni rojak, pisatelj in narodni delavec dr. Janez Mencinger. Študiral je kot vsi naši slavni možje te dobe, na Dunaju in Gradcu, kot advokat pa je živel v Brežicah, Kranju in Krškem. V teku 40 let je napisal 15 lastnih del, okrog 30 prevodov (večinoma iz ruske književnosti), ter mnogo manjših del, razprav in črtic. V letih 1865—1880 se je bavil z gospodarskimi vprašanji. Svoje najobširnejše delo „Abadon“ je izdal l. 1883, „Moja hoja na Triglav“ pa l. 1898, v 60 letu starosti.

Njegov pošten in kmečki humor, simpatije in razumevanje do kmeta, obširno svetovno obzorje ter delo v

MALI OGLASI

Vaška beseda Din 1.—: Iskanje služb in mali oglasi soc. značaja vsaka beseda 50 para; prve tri besede debeleje tiskane. Uprava „Sobote“ Kranj, Bleiweisova 7

Prodajalka

s trgovsko šolo, stara 24 let, ki je bila uslužbena pri večji trgovski firmi na Gorenjskem, z znanjem nemščine in pišarniških del išče primerno mesto. Ponudbe prosim pod „Prikupna“ na upravo „Sobote“.

Stanovanje

ene ali dveh sob s priliklami išče za takoj mirno stranjo, po možnosti blizu centra mesta. Ponudbe na upravo.

Sprejem

zastopstvo dobro izočihih predmetov za Kranj in celo Gorenjsko. Ponudbe pod „Lesten avto“, na upravo lista.

Kupujem

stalno kante od olja in podobne. Ponudbe na upravo „Sobote“ pod „Kante“.

2 sobi

prejšnja pisarna elektrarne Mayr & drug se odda takoj v najem. Poizvedba v trgovini gosp. Drago Schillinga.

Hiša na Primskovem

z 2 stavbn. parcelama tik ob cesti

na prodaj

Vodovod v hiši. Proda se tudi posamezno. Naslov v upravi.

Tiskarna „Sava“ d. d.
Kranj

Knjigarna — Knjigovoznica — Štampiljk
Zaloga vseh žolskih potrebščin

Gospodinje!

Ako želite

**PRIZNANO
DOBRO MOKO**

ZA VELIKO NOČ

potem dobite v trgovini

F. KRELJ

Stara cesta št. 9
(poleg OUZD)

narodnem gibanju nam mora biti še danes za vzor. Posebno se odlikuje njegov lep jezik in mehki, prijazni način pripovedovanja, ki je prav do konca razodevalo pristnega Bohinjca

V „Študijski knjižnici“, ki posluje v knjižnici Nar. čitalnice v Narodnem domu vsak ponedeljek in petek od pol 20. ure dalje, v sredo pa od pol 14. do pol 19. ure, je med drugimi na razpolago:

„Pravna misao“ (revija za pravo in sociologijo). Poslednja številka tretjega letnika je posvečena Živojinu Periću, univ. profesorju na beograjski juridični fakulteti. Vso obsežno številko, ki ima nad 200 strani, polnijo članki, ki govorijo o politiki, pacifizmu, religioznosti, o delih itd. Živojina Perić-a. Med drugimi je prispeval tudi g. Spektorjski, univ. prof. v Ljubljani, članek „Živ. Perić kot državno-pravni pisec“. Posvetili pa so mu toplo pisane članke tudi učenjaki iz Pariza in Lyona. Revija je tiskana v cirilici.

Poleg revij, katerih kratko vsebino objavljamo v našem kulturnem pregledu, so v „Študijski knjižnici“ na razpolago še:

Pestry týden (ilustrirana tedenska revija Praga), ki prinaša krasne slike iz političnega, gospodarskega, vojaškega in kulturnega življenja. Omeniti je treba predvsem lepe posnetke in reprodukcije iz gledališkega sveta v ČSR., slikarskega in glasbenega; seveda ne manjka tudi lepih naravnih posnetkov. Čehoslovaški turistični je posvečena ena stran, prav tako tudi Sokolu in športu. Zanimivo je „Zrcalo humorja z vsega sveta“. Številne neoporečno izdelane slike spremljajo interesantni članki.

Mrtva Straža, Bodočnost, Nova pravda (Ljubljana) itd.